

Til: Nittedal kommune

Fra: Naturvernforbundet i Nittedal

Dato: 5. mars 2023

Saksnummer 20/03437 – «Høringsuttalelse kommuneplanens arealdel».

Innhold

Slik har vi lest arealplanen.....	1
Grønne korridorer mellom Nitelva og Lillomarka	2
Nitelva og «veisløyfa»	3
Skog og store trær	3
Raviner.....	3
Myr	3
Nordmarka, Romeriksåsene, Lillomarka og Gjelleråsmarka	4
Friluftsliv, natur og tilrettelegging.....	4
Fremmedarter	4
Massedepionier og masseforvaltning	5
Matjord.....	5
Lysforurensning.....	6
Et triveligere sentrum.....	6
Nittedal trenger en naturmangfoldsplan	6
Andre kommentarer.....	6

Kommentarer til kommuneplanen for Nittedal kommune 2022–2035, arealdelen.

Slik har vi lest arealplanen

Vi har lest kommuneplanen ut fra følgende spørsmål: tar planen tilstrekkelig hensyn til truslene mot naturen og naturmangfoldet? To av de fem viktigste truslene er at leveområdene for dyr og planter forsvinner bit for bit, og at fremmedarter brer seg. De tre øvrige er miljøforurensning, klimaendringer og overbeskatning av dyr, fisk og planter.

Kommuneplanen må legge til rette for at mennesker, dyr og natur kan sameksistere. Nedenfor peker vi på noen punkter i arealplanen som kan forbedres for å sikre leveområder for dyr og planter og gi folk nærmiljø med mer grønt og mindre asfalt.

Grønne korridorer mellom Nitelva og Lillomarka

Viktige grønne korridorer mellom Lillomarka og Nitelva har blitt borte. Gode korridorer gjør det mulig for dyr å bevege seg på tvers av dalen. Ødelagte og mangelfulle korridorer kan gjenetableres ved å åpne lukkede bekkefar, slik kommuneplanen foreslår flere steder bl.a. i pkt 1.14. Åpne bekker bidrar både til større naturmangfold, til trivsel for både dyr og mennesker og er i tillegg gunstig for å takle flom og overvann i perioder med mye nedbør. NVE ba nylig norske kommuner om å sette av mer plass til elvene fordi økt nedbør vil kreve mer plass (NVE ekstern rapport 3/2023).

Planbestemmelsene er for svake når det gjelder byggegrenser mot vassdrag, pkt 1.9.5. Under pkt 1.9.5.1-3 bør punktene om etablering av turstier og påbygg/tilbygg strykes og endres til at slike tiltak ikke er tillatt nærmere enn 20 m fra vannkanten, og at det kreves at kantsonevegetasjonen ikke ødelegges. For vassdrag i Marka må det kreves strengere bestemmelser, se punktet om Nordmarka osv. nedenfor.

Pkt 1.9.5.1 i planbestemmelsene: «bør», «må søkes» endres til «skal». Mange plante- og dyrearter er heldigvis ikke truet, og disse må det også tas hensyn til. Teksten med justeres med dette for øyet.

Arealplanen og *planbestemmelsene* bør justeres med krav til at bekkeløpene er store nok til å ta imot ekstra nedbør, og slik at dyr trygt kan bruke dem som korridorer: I pkt 1.9.5.4 andre avsnitt må «bør» endres til «skal» i de tre siste setningene om kantvegetasjon og leveområder for truede arter. Vi vil også bemerke at dette ikke bare handler om truede arter, men om å forebygge at enda flere plante- og dyrearter kommer på lista over truede arter. Dette hensynet bør reflekteres i planbestemmelsene.

Under veier der bekkeåpning ikke er mulig, må det stilles krav til at lukkede strekninger av bekkeløpet får en skulder (landsone) på hver side der dyr kan bevege seg. Dagens bekkeløp har ikke slike skuldre. Oteren krysser derfor riksveien med risiko for å bli overkjørt. Slike bekkeløp brukes også av grevling, rev, mink, røyskatt, andre dyr.

I *planbestemmelsene* pkt 1.9.5.7 første avsnitt står det at kantvegetasjonen ved siden av åpne bekker skal bevares i en avstand på minst 20 meter og sikres med minst 6 meter. Vi foreslår en tydeligere ordlyd: «Ved siden av åpne bekker skal kantvegetasjonen bevares i en avstand på minst 20 meter der det er praktisk mulig. Der dette ikke er mulig på grunn av eksisterende vei eller bygninger, skal vegetasjonen bevares med 20 meters avstand der det er mulig, og alltid være minst 6 meter.

Det må ikke monteres lys over bekker, lys skremmer bort bla. oter, fisk og flaggermus. Se også om lys under punktet lysforurensning.

Spesielt om Kjulsbekken:

Dette er en av få korridorer mellom Lillomarka og Nitelva for oter, fisk og flaggermus. Ved planlagt utbygging må det stilles krav til byggeavstand/randsone til bekkeløpet, jfr. punktet ovenfor. Lamper/lys må ikke monteres. Se også kommentar under punktet om fremmedarter nedenfor.

Øst for riksveien er det en sammenhengende bekk som går gjennom et område med mye løvskog og en del død ved, noe som er bra for fuglebestanden. Området bør bevares.

Spesielt om Glanerudbekken på Hagan: denne bør gjenåpnes på østsiden av Hadelandsveien, både for å forebygge flom/overvann, for å skape en grønn korridor og trivsel rundt en åpen bekk.

Kvernstubekken bør bevares som en bekk med grønne kantsoner, og ikke gjøres om til en kanal, slik det har skjedd ved Mosenteret. Belysning og utbygging tett innpå bekken hindrer at ville dyr kan bevege seg fritt. Ved utbygging av Motoppen må det legges inn en randsone til bekken. Bebyggelse er i dag tegnet helt inntil bekkeløpet.

Nitelva og «veisløyfa»

Elveløpet med randsoner må bevares slik som angitt i *planbestemmelsene*. I forslaget til kommuneplanens arealdel er imidlertid den såkalte veisløyfa tegnet inn. Denne ligger utenfor grønn sentrumssone og nær Nitelvavassdraget. Poenget med grønn grense er at vern skal gå foran vekst utenfor grensa. Naturvernforbundet ber om at veisløyfa tas ut av planen og videreføres som LNF-område.

Skog og store trær

Det må ikke anbefales dispensasjon for å hogge gammelskog for å bygge ut et område. Dette må tas inn i *planbestemmelse* pkt 1.14.8.

I områder som skal bygges ut, må det stilles krav til at utbyggeren bevarer trær både for å beholde et grønt landskap/grønne korridorer, skape gode bomiljø og sørge for sammenhengende natur som er levesteder fugl, dyr og insekter. Et lite skogholt kan også være en viktig lekearena for barn.

Trær gir skygge når det er sol og tar opp vann når det er mye nedbør, og kan slik dempe virkningene av klimaendringer.

Spesielt eldre trær må tas vare på i forbindelse med utbygging. *Planbestemmelsene* pkt 1.14.8 bør konkretiseres slik at det står at trær med mer enn 90 cm i stammeomkrets omkrets (jfr Oslos bestemmelser) tas vare på. Spesielt gjelder dette løvtrær. I Nittedal er det lite løvskog.

Raviner

Raviner av marin leire er et særmerke for Nittedal. Ravinedalene er vår lokale jungel og en sjelden naturtype. I tillegg er de blant annet viktige flomveier i perioder med mye nedbør. Naturvernforbundet er fornøyd med at hensyn til ravinene er tatt med i *planbestemmelsene* i arealplanen, men ravinene bør vernes med sterkere tiltak enn dette.

Vi foreslår at kommunen lager en handlingsplan for å ta vare på de ravinene som fortsatt fins i kommunen og oppretter hensynssoner for ravinene. Vi etterlyser en plan som kan sees i sammenheng med den ravineplanen som er utarbeidet for Skedsmo/nye Lillestrøm kommune.

Myr

Vi er fornøyd med at Berger skog ikke er foreslått utbygget. Derimot er det foreslått å bygge svært nær Mattismyra. Dette er viktig nærnatur for lokalbefolkningen og har et rikt dyre- og insektliv. Det er også viktig å ivareta myras funksjon som vannreservoar i forbindelse med regnvær. God byggegrense til myra sikrer at den ikke ødelegges, og sikrer at ville dyr ikke skremmes bort. Å la være å bygge nær Mattismyra ivaretar klima, natur og miljø, i samsvar med klima- og samfunnsmålene og satsingsområdet «livskvalitet hele livet».

Myr er omtalt i *planbestemmelsene* pkt 1.14.5. Det bør tilføyes krav til byggesone rundt myr. I *planbestemmelsene* pkt 1.11 om klimahensyn heter det at det skal utarbeides klimagassregnskap for reguleringsplaner som medfører omdisponering av myr. Teksten bør endres, for den er ikke konsistent med pkt 1.14.5 om at myr og våtmarksområder ikke tillates.

Nordmarka, Romeriksåsene, Lillomarka og Gjelleråsmarka

Kommunen må håndheve Marka-grensa strengt og ikke anbefale dispensasjoner. Ellers etes marka opp bit for bit.

Spesielt om skogsbilveier i Marka:

Vi ber kommunen innføre krav om reguleringsplan for skogsbilveier som innebærer større naturinngrep.

Spesielt om forvaltning av vassdragene:

Nittedal har ikke etablert en egen vannforvaltningsklasse for vassdragene i Marka. Vi oppfordrer kommunen til å etablere dette, slik at vassdrag i Marka inngår i vannforvaltningsklasse 3, og at det ikke er tillatt med tiltak innenfor 100 m fra strandlinjen.

Bjørnholtlia bør ikke bygges ut. Området er et av kommunens beste fragmenter av kambrosilurisk kalk og skifer, med gode forekomster av blodstorkenebb og fire orkideer: vanlig nattfiol (uvanlig til tross for navnet), brudespore, breiflangre og stortveblad samt et område med kalkfuruskog. Området ligger dessuten langt fra kollektivknutepunkter. Økt trafikk skapes. Inkludert tilførselsveier er utbyggingen svært arealkrevende. Bygging av VA-ledninger, gang- og sykkelveier blir kostbart for kommunen, og utbyggingen er heller ikke i tråd med Samordnet areal- og transportplanlegging.

Friluftsliv, natur og tilrettelegging

De store skogsområdene rundt Nittedal er viktige for livskvaliteten til mange innbyggere. De seinere årene har det kommet økte krav om fysisk tilrettelegging av naturen slik at flere kan komme ut i Marka og andre naturområder. Mange områder har fått økt verdi gjennom tilrettelegging med enkle tiltak som for eksempel merkede stier. Men andre naturområder har størst verdi ved *ikke* å bli tilrettelagt.

Naturvernforbundet i Nittedal motsetter seg planen om tur/gangvei langs Nitelva, og andre planer som måtte komme opp når det gjelder å bygge brede turveier med fast grus- eller asfaltdekke i Marka og andre naturområder. Hvis slike planer skulle komme til videre behandling, krever vi at det gjennomføres konsekvensutredning av tiltaket.

Det er planlagt en bred turvei fra Sinober til Burås, den inngår i gammel arealplan og er ikke tatt ut i forbindelse med utarbeiding av ny arealplan. Tiltaket innebærer sprenging av fjell og nedlegging av isoporplater mm. Å bygge en slik vei er ikke forenlig med ny kunnskap om naturmangfold og sårbarhet. Naturvernforbundet ber om at tiltaket tas ut av arealplanene. Nåværende sti kan forbedres ved enkle tiltak som å rydde stein i bratte partier og legge planker over våte partier. Da blir stien/løypa enklere å bruke for skigåere, fotgjengere og de som vil trille en sykkel. Hvis arbeidet med turveien likevel går videre, bør det gjøres en konsekvensanalyse og naturkartlegging slik at en ny vurdering kan gjøres på oppdatert grunnlag.

I *planbestemmelsene* pkt 1.16 heter det at turveier skal være allment tilgjengelige. Punktet bør tas ut da det verken er definert hva som menes med «turveier» eller «allment tilgjengelige».

Fremmedarter

Fremmede arter er blant de største truslene mot biomangfold både i Norge og globalt. Vi må handle lokalt! Det er bestander av parkslirekne noen steder i kommunen. Dette er en særlig aggressiv plante. Kjempespringfrø er fortsatt et problem i Nitelva. Fremmedarten kanadagullris brer seg «overalt», i tillegg til andre arter som blant annet følger med deponering av masser.

I *planbestemmelsene* handler pkt 1.14.4 om fremmedarter. Teksten er uforpliktende. Vi ber kommunen om å lage en konkret plan for bekjempelse av fremmedarter. Som en start bør det innføres forbud mot å dumpe hageavfall langs bekker, i skogen og andre steder.

For eksempel dumpes det i dag hageavfall langs Kjulsbekken.

Dersom den foreslåtte utbyggingen på Kjøl gjennomføres, bør en bestand av fremmedarten parkslirekne omhyggelig fjernes slik at den ikke spres med masser til nye steder.

Massedeponier og masseforvaltning

Nittedal kommune har en utfordring med etablering av store og små massedeponier. Disse endrer naturen og landskapet og innebærer miljøtrusler i form av forurensning, og at fremmedarter følger med (om fremmedarter jfr. avsnitt ovenfor). Også «ren» sprengstein kan forurense, i form av avrenning av nitrogen som overgjødslers vassdrag (NIBIO rapport 2022-04). Deponier betyr også luft-, plast- og støyforurensning fra et enormt antall trailere på Riksvei 4 og lokalveier.

Naturvernforbundet går imot utvidelse av massemottaket i Engadalen, både med tanke på miljøforurensning knyttet til transport og selve deponiet, nedbygging av natur og kulturlandskap, ulemper med støy og økt trafikkbelastning for beboere langs Rv 4. Av samme årsaker går vi imot unødvendig gjenfylling i Varingsskollen.

Vi ber kommunen om aktivt å protestere overfor Lillestrøm kommune når det gjelder den planlagte skytebanen med et gigantisk massedeponi på Lahaug, i Gjelleråsmarka nær grensen til Nittedal kommune. Dette anlegget vil innebære stor støyforurensning, høy belastning på veiene i området, fare for forurensning og innskrenking av nærturområdet og områder hvor dyr kan bevege seg uforstyrret.

Vi ber kommunen innføre en planbestemmelse der nye utbygginger ikke skaper mer masse enn det som kan deponeres/benyttes lokalt. Kommunen bør være massenøytral/ha massebalanse og påvirke nabokommunene til det samme. Derfor går vi også imot planen om å sprengte ut parkeringshus under Mokollen, jfr pkt 2.2.2. Her må i tillegg store mengder betong benyttes, det er ikke klimavennlig.

I *planbestemmelsene* bør pkt 1.13 om at massebalanse «søkes oppnådd» endres til «skal». Dersom spørsmål om nye massedeponier eller utvidelse av eksisterende kommer opp, ber vi kommunen lage en egen massedeponiplan. Det må ikke være slik at private aktører oppretter store og små deponier «overalt» i kommunen og dermed endrer landskapet og skaper en rekke nye kilder til mulig miljøforurensning og spredning av fremmedarter.

Matjord

Å bygge ned matjord svekker matberedskapen. Naturvernforbundet i Nittedal går derfor imot nedbygging av både Mo gård og området sør for Svartkruttveien. De to områdene bør tas ut av arealplanen og videreføres som LNF.

Dersom det likevel skulle bli vedtatt en utbygging, ber vi for det første om at de store parkeringsarealene rundt rådhuset og kirka bygges ut først. Her kan parkering opprettes på grunnplanet/ første etasje, jfr *planbestemmelse* pkt 2.1.1. Vi minner om at den store parkeringsplassen ved kirka er bygget på matjord. Det er en særdeles dårlig måte å bruke matjord på. Se også avsnittet nedenfor om triveligere sentrum. For det andre ber vi om at det utredes ulike alternativer for områdene der det i dag er matjord, inkludert et alternativ der det etableres landbruksaktiviteter for innbyggerne, for eksempel videreføring av hestebeite eller parselhager. Da kan matjorda fortsatt være en framtidig reserve for matproduksjon.

Når det gjelder boligbygging ber vi kommunen undersøke andre muligheter i områder som ligger i gang- og sykkelavstand fra Riksvei 4 og jernbanen.

Lysforurensning

I Planbestemmelsene pkt 1.12.8 om utelys bør det legges til at det skal etableres sensorer eller tidsur for belysning av offentlige bygg og veier. Det må innarbeides bestemmelser om at mørke bekkefar må sikres mørke om natta og ikke belyses med kunstig lys. Vassdrag med kantsoner skal ikke belyses. Der det må monteres lys, skal sidelys og oppadretta lys unngås. Lys skal rettes nedover, mot bakken. Likedan skal kaldt/blått lys med korte bølgelengder unngås. Rødt lys er mest skånsomt for dyrelivet - insekter, fugler, flaggermus og andre pattedyr. En annen mulighet er å begrense lys til vinterhalvåret.

Om natta skal lys slås av ved turveier/stier og der det ellers er mulig. Det å kunne se stjernehimlen og nordlyset bidrar til trivsel. I planbestemmelsene bør det innføres forbud mot etablering av «lystrapper» og «lystårn» i nye bygg.

Et triveligere sentrum

Nittedal sentrum er i dag mer en trafikk- og parkeringsby enn et trivselsskapende sentrum. Miljøet er lagt til rette for parkering, men ikke for fotgjengere og syklister. Svært mye areal mellom rådhuset og Mosenteret og rundt kirka er benyttet til parkeringsplasser, se bilder 1 og 2 nedenfor. I rushtida brukes Mattias Skytters vei som snarvei, noe som ytterligere reduserer trivselen og skaper farlige situasjoner. I utviklingen av det framtidige sentrumsområdet bør kommunen tenke nytt. Å benytte parkeringsarealene til bebyggelse og grønne rom kan gjøre sentrumsområdet triveligere og skape mer liv mellom husene, særlig hvis Mattias Skytters vei stenges for gjennomgangstrafikk.

Som Statsforvalteren bemerker i innspillet til kommuneplanarbeidet er det viktig med arealutvikling som innebærer redusert bilbruk. Gratis parkering og store parkeringsarealer fremmer trafikk i stedet for det motsatte. Hvorfor ikke opprette en minibusslinje mellom Nittedal sentrum og Nittedal stasjon som går mange ganger i timen og til lav billettpris? Det kunne redusere bilbruken og behovet for parkering vesentlig.

Jfr også avsnittene ovenfor vedr. matjord og veisløyfa.

Nittedal trenger en naturmangfoldsplan

Vi ber Nittedal kommune utarbeide en temaplan for naturmangfold. Da kan vi få bedre oversikt over naturmangfoldet i kommunen og et kunnskapsgrunnlag som vil være nyttig i forbindelse med utbyggingssaker og planarbeid.

Andre kommentarer

Kommentarer til kommunens planbestemmelser som ikke er nevnt i punktene ovenfor:

1.14.1: Slette ordet naturmangfold i siste setning første avsnitt

1.14.2: Legge til at i forbindelse med gjenåpning av bekkeløp skal stedeagne planter benyttes. Svartelista arter/invasive fremmedarter skal ikke brukes.

1.14.3. Naturkartlegging skal utføres ved feltbevaring og utføres av fagkyndig.

Hilsen

Naturvernforbundet i Nittedal

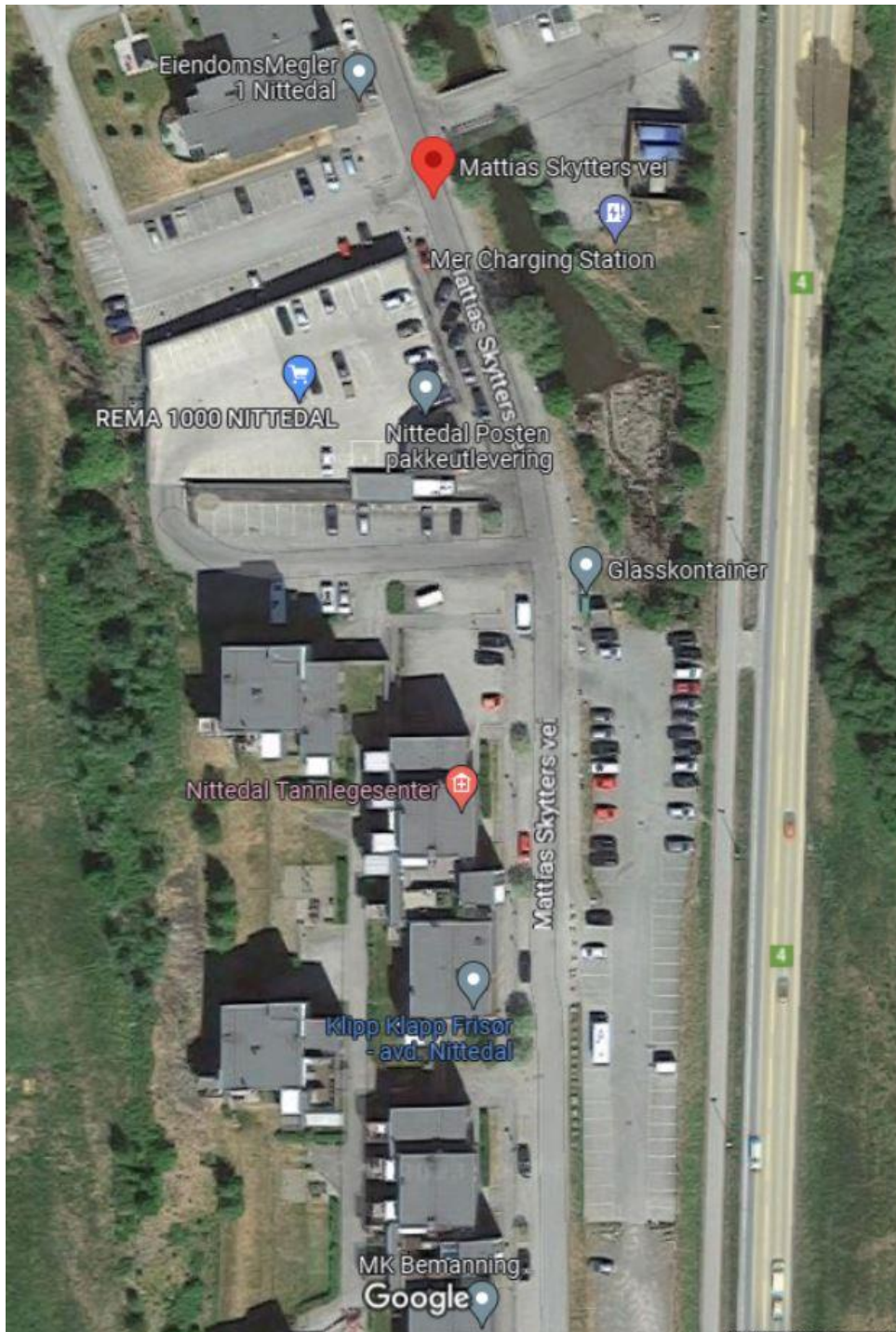
styret

v/ Hanna Hånes (admin leder), Hugo Parr, Marianne Jerkø, Kari Almendingen, Helene Vole, Hiltrud Hemmersbach

E-post: nittedal@naturvernforbundet.no

Bildene nedenfor viser de rause parkeringsarealene i Nittedal sentrum.

1: Parkingsarealer fra Mosenteret og sørover.

2. Parkeringsarealer rundt rådhuset og kirka. Hentet fra Google maps.

